

כי תשא (254)

לשרש את האדם מארץ החיים. ואם עומדים חזק שלא לוותר לו מאומה מונעים ממנו את היכולת להכשיל אותנו בחטא.

ספר "לחתך עליון"

טענת משה להקב"ה: לולי חרון אפך, לא יתחייב ישראל כליה!

וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו ה' אֱלֹהֵינוּ וַיֹּאמֶר לָמָּה ה' יַתְּרָה אֶפְרָיִם בְּעַמָּךְ

מה פשר השאלה "לָמָּה ה' יַתְּרָה"? מהיכי תיתי שלא יחרה אפו בעמו, אשר המירו את כבודו בתבנית שור אוכל עשב? יש לתרץ: כתב רש"י (לעיל כ. ב): שמשו רבינו טען בפני הקב"ה: לא להם ציוית "לא יהיה לכם אלוקים אחרים", אלא לי לבדי, לכאורה קשה: הלא עבודה זרה היא מז' מצוות בני נח, ואיך תלוי הדבר בציווי של "אנכי" ו"לא יהיה לך"? וצריך לומר, שמלשון דבריהם "אלה אלוהיך ישראל" למדו חז"ל (ע"ז גג:): מלמד שאיוו לאלוהות הרבה. והנה, בני נח אינם מצווים על השיתוף, ובגמרא (סנהדרין סג.) אמרו: כל המשתף שם שמים בדבר אחר, נעקר מן העולם, שנאמר: "בלתי לה' לבדו", ולפי זה אינו אלא לאו הבא מכלל עשה, שאינו אלא עשה בלבד, ואם כן לא היו ראויים לעונש גדול כל כך. ואולם ידענו שאמרו חז"ל (מנחות מא.) שבעידנא דריתחא מענישים אף על עשה, ומעתה מה נפלא בקשתו של משה רבינו מהקב"ה: "לָמָּה ה' יַתְּרָה בְּעַמָּךְ", שהרי אם לא יחרה אפך, ממילא לא יענש בעונש כליה, חלילה, על ביטול מצות עשה זו!

ספר "ושלל לא יחסר"

וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת קוֹל הָעָם בְּרָעָה (לב, יז)
ושמע יהושע ית קל עמא כד מיבבין בחדוא קדם עיגלא (תרגום יונתן) לכאורה תמוה, כיצד יתכן שיהיו "מיבבין בחדוא", הלא ממה נפשך, אם הריעו "בחדוא", אם כן "מיבבין" למה, ואם היו מיבבין, איך יתכן שעשו זאת בחדוה ובשמחה? כתב רבי זלמן סורוצקין בביאורו "אזנים לתורה": שמעתי מפי חתני רב ישראל זידנוורס? הי"ד ששמע מרבו רבי ירוחם ממיר, שבן ישיבה לעולם לא יוכל ליהנות מהעולם הזה הנאה שלימה. לאחר שלמד תורה ויודע את חומרת העבירות והאיסורים, אף אם חלילה ילך בעצת יצרו, אוי לו מיוצרו, ומצפונו ומוסר כליותיו יציקו לו כל העת. אף כאן היה הדבר, לאחר ששמעו ישראל דברי אלוקים חיים במעמד הר סיני וקיבלו עליהם עול תורה ומצוות, לא היתה הנאתם ושמחתם שלימה בעת שפרקו עול לפני העגל, לפיכך היו "מיבבין בחדוא קדם עיגלא"

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם (ל. יב)

יש לפרש: "לִפְקֻדֵיהֶם" מלשון חסרון על דרך הכתוב (במדבר לא. כט) "ולא נפקד ממנו איש". והפסוק בא לרמז, שבעקבתא דמשיחא כל אדם יראה חסרון וגנות חבירו. בדרך כלל כשאדם רואה חסרון בחבירו, הוא עצמו לוקה בחסרון זה, אך את חסרונות עצמו אינו חפץ לראות, ולכן רואה אותם אצל חבירו. וזהו "כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם", כשתראה שאנשים מרבים לראות את חסרונות האחרים, תדע שזה סימן מובהק שהגיע עקבתא דמשיחא, ובוודאי במהרה תצמח הגאולה שתביא להרמת ונשיאות ראש בני ישראל.

ספר "לקוט מאיר לרעהו"

מדוע העשיר לא ירבה והדל לא ימעט

הַעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעֹט מִמִּחְצִית הַשֶּׁקֶל לַתַּת אֶת תְּרוּמַת יְהוָה לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם (ל. טו)

קשה, מדוע באמת העשיר לא יתן יותר מהעני, הלא יש לו יותר כסף? ועוד קשה, מה הקשר בין "לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם" לבין השוואת הנתינה בין העשיר לדל? והנה נפסק הדין שאם הגיעו לעיר בולשות [אנשים הלוקחים כסף], אזי העשירים יתנו יותר מן העניים, אך אם הגיעו לעיר לסטים המאיימים לרצוח באם לא יתנו להם כסף, או אז העשירים והעניים יתנו בשוה משום שזה דיני נפשות. וזו כוונת הפסוק: מדוע "הַעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעֹט"? משום שזה "לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם", וכין שזה ענין של נפשות, כולם צריכים לתת בשוה. רבי יהונתן אייבשיץ בספרו "מדרש יהונתן"

לַעֲשׂוֹת אֶת הַשֶּׁבֶת לְדֹרֹתָם (לא. טז)

נאמר "לְדֹרֹתָם" חסר ואפשר לקרוא "דירתם" מלשון דירה. משמגיע יום השבת ודירתו של אדם מישראל היא שבתית: שולחן ערוך, נר דלוק, מטה מוצעת, אזי אומרת השכינה: הריני דרה אתכם. אולם, אם אין השבת ניכרת בדירה, אומרת השכינה: אין זו דירה של ישראל.

ספר "מענינה של תורה" בשם "ילקוט ראובני"

לא לתת מדרס רגל ליצר הרע

וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשֵּׁשׁ מִשָּׁה (לב. א)

היה הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל מציין, שכאן התחילה מפלת חטא העגל. ברגע שהתחילו לשאול שאלות, מדוע משה לא בא, נעשתה דריסת רגל ליצר הרע, אז הראה להם את מיטתו של משה בשמים והסתפקו שמא מת משה, עד שאמרו ודאי מת משה. ידיעה זו עלינו לשנן, שלא לתת שום דריסת הרגל ליצר הרע, שכן בפתח קטן וצר שנותנים לו הוא נדחק ועלול

מתי שבר משה את הלוחות?

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל הַמִּתְּנָה וַיֵּרָא אֶת הָעֵגֹל וּמַחֲלַת וַיִּחַר
אֵף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלְּחָת וַיִּשְׂבֹּר אֹתָם פֶּתַח הָהָר
(לב. יט)

תגובתו של משה על מעשה העגל היתה בשבירת
הלוחות, ולכאורה קשה, וכי יעלה על הדעת שבשל
כעסו על העם שבר את הלוחות? והלא כל המשבר כלים
בחמתו כאילו עובד עבודה זרה. יש לתרץ: נדייק בפסוק
נמצא שהיו שני שלבים בתגובתו של משה רבינו:
ראשית "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל הַמִּתְּנָה וַיֵּרָא אֶת הָעֵגֹל
וּמַחֲלַת וַיִּחַר אֵף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלְּחָת", שנית
"**וַיִּשְׂבֹּר אֹתָם פֶּתַח הָהָר**". שני המעשים הללו לא נעשו
ביחד, אלא רק כאשר נתקררה דעתו של משה, שבר את
הלוחות תחת ההר, ולא מתוך חרון האף שעלה בו
למראה העגל והמחולות. **ספר "ומתוך האור"**

**טובה גדולה לישראל היא האמונה שכל הנעשה בעולם
הוא לטובתם**

וַיֵּרָא אֶת אֲחֵרִי וּפְנֵי לֹא יָרָאוּ (לג. כג)

יש לומר על פי רמז, הנה אנו רואין כמה דברים, סיבות
מסיבות שונות הנעשים בארץ מתחת, אשר אנו
מתמיהים למה עשה השי"ת ככה, אבל לאחר רבות הזמן
אנו רואים ומבינים למפרע הכל, כל הסיבות תכלית
כוונתן, כי כולן היו הכנות כדי שתיעשה דבר גדול כזה,
וכאשר היה בנס פורים הריגת ושתי ולקחת אסתר וכל
הסיבות שהסיבבו לדבר הזה, והכל היה הכנה להצלת
ישראל. אבל קודם שנעשה פתגם המלך אין אנו מבינים,
רק מאמינים כי בלי ספק לא דבר ריק הוא, רק ממנו טעם
הדבר כמוס ונעלם, וזו האמונה טובה גדולה היא לנו, כי
מקבלים שכר על האמונה. וזה: "**וַיֵּרָא אֶת אֲחֵרִי**",
לאחר שנעשה תכלית הדבר, תראה ותבין למפרע מה
שהיה ומה נעשה, אבל לפני לא יראו, קודם עשיית הדבר
לא יראו ולא יבינו תכליתו, וזה "**וַיֵּרָא אֶת אֲחֵרִי**"
ספר "עלים לתרופה"

וַיֵּרָא אֶת אֲחֵרִי וּפְנֵי לֹא יָרָאוּ (לג. כג)

וראית את אחורי, הראהו קשר של תפילין (רש"י)

מה ביקש לרמוז לו בקשר של תפילין? במסכת ברכות
(ז, א) נאמר כי באומרו "**הודיעני נא את דרכך**", הקשה
משה לפני הקב"ה: רבונו של עולם, מפני מה יש צדיק
וטוב לו ויש צדיק ורע לו, יש רשע וטוב לו ויש רשע ורע
לו. כלומר שביקש להביע בפניו את הקושיות והתמיהות
על הנהגת הבורא והשגחתו, וחפץ להבין את דרכיו.
ועוד נאמר בברכות (ז, א) שבתפילין של הקב"ה כתוב
הפסוק: "**ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ**". לפי זה כך
ביקש הקב"ה להשיבו על דבריו, אם יש לאדם שאלות
על ההשגחה, שיראה שהקב"ה מניח תפילין ובהם נכתב
את עמו ישראל ומשתבח בהם "**ומי כעמך ישראל**". אם
כן ברור אפוא שכל מה שעושה להם הרי לטובתם
ולמענם, אף אם אינם מבינים זאת. **ספר "משולחן גבוה"**

הלכה: פירות שביעית

ספיחין אינם אסורים אלא באכילה או בהנאה שהם
עומדים להם, אבל לא בהנאות אחרות. ויש האוסרים
הנאה מספיחין. לפיכך, יש שכתב שאין לחוש בבר או
בנייר שמא עומלו בעמלין מקמח של ספיחין, כיון שאין
הקמח עומד אלא לאכילה. אולם צריך לברר אם כך
המציאות תמיד, כי אולי בזמנינו העמלין לבד או לנייר
אינו נעשה מפירות מאכל, אלא מגידולים מיוחדים
עבורם. אף על פי שאיסור ספיחין חל על גידולים שעלו
מאליהם, מפני עוברי עבירה שיזרעו בשביעית בסתר
ויאמרו ספיחין הם, ובשדה גדולה או סמוך לר"ה לא
שייך לזרוע בסתר, לא חילקו רבנן בגזירותיהם אף
בשדות אלו חל האיסור הנ"ל. **ספר "פירות שביעית"**

**פתגם: כאשר אתה בירידה תדע שדווקא עכשיו בורא
עולם קרוב אליך ביותר. רב נחמן מברסלב**

**חקירה: בידו: הטעם שמועיל הוא מיגו שהיה יכול
לעשות את המעשה בעצמו, או משום בעלים, שנחשב
כבעלים של הדבר. (שב שמעתתא ו-א: בממונות- מיגו,
באיסורים- בעלים) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"****

**סיפור: חכמה ועושר: שאלו לגדול בישראל: הרי לכל
הדעות תלמיד חכם ועשיר, תלמיד חכם עדיף, ואם כן
נשאלת השאלה, מדוע יש תלמידי חכמים מטריחים
עצמם לבתייהם של עשירים לבקש מהם כסף, ומעולם
לא ראינו עשירים מטריחים עצמם לביתו של תלמידי
חכמים לבקש מפיו חכמה! השיב אותו גדול ואמר:
הדברים פשוטים בתכלית הפשטות. תלמיד חכם יודע
להעריך חשיבותו של כסף, אבל עשירים אינם יודעים
להעריך חשיבותה של חכמה **ספר "חד וחלק" חלק ב'****

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי
זוהרה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, מיכאל
צ'רלי בן ג'ולייט אסתר, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן
מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליו, אבישי יוסף
בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליה, רחל
ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן
מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת
מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה, הצלחה לחנה
בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא לבנה מלכה בת עזיזא
וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי
יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי
מרים. משה בן מול פורטונה. שמחה בת קמיר.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
כלל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollet-aixlesbains.fr